

روش انتخاب خلیفه در قرآن

دکتر باقرپور کاشانی

روش انتخاب خلیفه در قرآن

در سوره‌ی مبارکه بقره از آیه‌ی ۳۰ تا ۳۴:

﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾
آیه‌ی سی و یکم می‌فرماید:

«و چون پروردگار تو به فرشتگان گفت: **إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً**».

ببینید این نکته‌ای که از این آیه استفاده می‌شود این است که «جاعل» یعنی «قراردهنده»؛ اسم فاعل هست.

چه کسی در زمین جعل خلیفه می‌کند؟ یعنی خلیفه را چه کسی انتخاب می‌کند؟
﴿إِنِّي﴾ همانا من جاعلم! خداست که انتخاب می‌کند! لذا این معنا ندارد که خلیفه به اجماع بخواهد انتخاب شود! جمعی در مقابل خلافتی که خداوند متعال تعیین کننده‌ی اوست، بخواهند به عنوان خلیفه کسی را انتخاب کنند! یا یک نفری که اصلاً در شأن خلافت نیست، به استخلاف بخواهد بعد خودش را انتخاب کند یا او را به شورای شش نفره حواله بدهد! این خلافت‌ها هیچ کدام مشروعیت ندارد! ما می‌بینیم که بعد از شهادت نبی اکرم، جمعی به اجماع آمدند، که حالا اجماعی هم صورت نگرفت! به مدل‌های مختلف و قدرت و پول، افرادی آمدند پشت ابوبکر قرار گرفتند، و لذا دلیل خلافت ابوبکر چیست؟ می‌گویند اجماع!

روش انتخاب خلیفه در قرآن

می‌گویند اکثریت خواستند!

جناب جامعه‌شناس شیعی، عجیب هست واقعاً به این‌ها چطوری می‌شود گفت شیعه! می‌گوید پیشرفت مسلمین به این جا رسید که هزار و چهارصد سال پیش به دموکراسی خلیفه انتخاب کردند! این حرف اشتباهی هست که ایشان می‌زنند! اصلاً این خلافت باطل است! خدا رحمت کند این حرف را آقای دکتر علی شریعتی می‌زند که بعداً هم البته در یک بحثی که با یکی از بزرگان داشته گفته است اشتباه کردم، اما به هر حال این در کتابش موجود هست! جمعیت نمی‌توانند خلیفه انتخاب کنند! یا مثلاً ابوبکر بخواد عمر را انتخاب کند به استخلاف! اصلاً در شأنیت نه ابوبکر هست نه اینکه بخواد یک نفر را انتخاب کند عمر بخواد خلیفه شود!

یا در شورای شش نفره بخواد عثمان انتخاب شود!

﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾، این خداست که خلیفه را انتخاب می‌کند!

لذا وقتی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در غدیر خم امیرالمؤمنین علیه‌السلام را به عنوان خلافت بلافصل انتخاب کردند، جمعی آمدند از آقا سؤال کردند آقا این انتخاب شخصی خودتان بوده یا خدای شما چنین فرمودند؟! پیامبر فرمودند خدای من چنین فرموده!